

PRIJEDLOG ODLUKE

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

Broj:

Nikšić, 04.12.2020. godine

Na osnovu člana 64. Statuta UCG, člana 28. stav 2. i 3. i člana 30. stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore, Vijeće Filološkog fakulteta je na CIX. sjednici od 04.12.2020.godine, donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu magistarskog rada, pod naslovom *“Patrijarhalno društvo i aktuelizacija narativa o ženi u Crnoj Gori u djelima francuskih putopisaca iz XIX vijeka”*, magistrantkinje Božidarke Nikčević, i prihvata magistarski rad.

II

Imenuju se članovi Komisije za odbranu magistarskog rada:

1. Prof. dr Dragan Bogojević, mentor;
2. Prof. dr Nenad Perošević, član komisije;
3. Prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, predsjednica komisije.

III

Magistrantkinja može pristupiti odbrani magistarskog rada danom donošenja ove Odluke.

DEKANICA,

Prof. dr Tatjana Jovović

Dostaviti:

- Komisiji;
- u dosije;
- a / a.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 02.12.2020.			
ORG. BROJ	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2792		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj: 01-2213 od 19.10.2020. godine imenovana je Komisija za ocjenu magistarskog rada „Patrijarhalno društvo i aktualizacija narativa o ženi u Crnoj Gori u djelima francuskih putopisaca iz XIX vijeka“ kandidatkinje Božidarke Nikčević (broj indeksa 1/16), Studijski program Francuski jezik i književnost, smjer: Nauka o književnosti, u sljedećem sastavu: prof. dr Aleksandra Nikčević Batričević, prof. dr Nenad Perošević i prof. dr Dragan Bogojević.

Komisija Vijeću podnosi Izvještaj o ocjeni magistarskog rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MAGISTARSKOG RADA

Magistarski rad „Patrijarhalno društvo i aktualizacija narativa o ženi u Crnoj Gori u djelima francuskih putopisaca iz XIX vijeka“ kandidatkinje Božidarke Nikčević napisan je na 90 strana. Pored uvodnih napomena datih u *Predgovoru*, *Izvodu teze* i *Sažetku* na engleskom, osnovnu strukturu rada čine sljedeća poglavlja: *Uvod*, *Pregled najvažnijih francuskih autora koji su pisali o Crnoj Gori u XIX vijeku*, *Opisi patrijarhalnog društva i običaja*, *Ambivalentna percepcija uloge i statusa žene u društvu*, *Aktualizacija narativa o ženi*, *Zaključak* i *Bibliografija*.

Koncepcija rada

U **uvodnom poglavlju** kandidatkinja obrazlaže temu rada i njenu aktuelnost, a potom ukazuje na predmet, ciljeve i svrhu istraživanja. Nakon iscrpnog i preciznog opisa korišćenih metoda, kandidatkinja navodi istraživačka pitanja koja su bila od ključne važnosti za analizu položaja i statusa žene u patrijarhalnoj Crnoj Gori XIX vijeka, i daje osvrt na strukturu rada.

U **drugom poglavlju**, koje se sastoji iz dva dijela (*Pregled najvažnijih francuskih autora koji su pisali o Crnoj Gori u XIX vijeku* i *Prezentacija korpusa*), kandidatkinja daje relevantan presjek francuskih autora koji su pisali o Crnoj Gori u naznačenom periodu i koncizno predstavlja glavni korpus odabranih štiva: Viala de Somijer („Istorijsko i političko putovanje u Crnu Goru“, 1820), Gzavije Marmije („Pisma o Jadranu i Crnoj Gori“, 1854), Fransa Lenorman („Turci i

Crnogorci", 1866) i Pjer Loti („Paskvala Ivanović" i „Putovanje u Crnu Goru četiri oficira međunarodne eskadre". 1882).

U **trećem poglavlju**, kandidatkinja obrađuje četiri ključne odrednice patrijarhalnog crnogorskog društva koje presudno utiču na modeliranje položaja žene u Crnoj Gori: *plemensku organizaciju, vjerske običaje i praznovjerje, kult muškog djeteta i krvnu osvetu*.

U **četvrtom poglavlju**, doživljaj i predstava žene proučava se kroz četiri vrednosne kategorije, koje su se nametnule frekventnošću pominjanja i zapažanja u putopisima: *žena kao najvažavanija robinja, žena kao potčinjeni stub porodice, žena kao saborac i osvetnica, žena kao uzor moralnosti i vrline*.

U **petom poglavlju**, kandidatkinja Božidarka Nikčević razrađuje i obrazlaže osnovne hipoteze i zaokružuje istraživanje. Podijeljeno je u pet cjelina: *Percepcija žene i njene uloge u društvu kroz istoriju, Feminističke teorije i rodni stereotipi, Patrijarhalni obrazac oblikuje poželjan okvir za ženu u Crnoj Gori, Obrazovanje žena kao nužan preduslov izlaska iz društvene podređenosti, Prožimanje naslijeđenog i aktuelnog narativa o ženi u Crnoj Gori*.

U **Zaključku** se na sumaran način prezentiraju rezultati istraživanja i ključni dometi rada.

Bibliografija sadrži reference koje se pominju u radu, ukupno njih 41, od čega su 10 internet izvori.

Metode i predmet istraživanja

Božidarka Nikčević u radu najviše koristi metode analize i sinteze, te komparativni i istorijski metod. Komparativnom analizom opservacija putopisaca, Božidarka Nikčević problematizuje narative o crnogorskoj ženi. Analizom i obradom karakterističnih opisa patrijarhalnog društva u Crnoj Gori XIX vijeka, kandidatkinja ukazuje na plemensko uređenje kao nezaobilazan okvir muško-ženskih odnosa u kome su uloge žene i muškarca unaprijed određene, predvidljive i opšteprihvaćene. Kandidatkinja ukazuje na uticaj religije, isprepletan praznovjerjem i narodnim predanjima. Kao i u svim društvima u kojima su vjerski zakoni prevladavali nad svjetovnim, i u Crnoj Gori XIX vijeka žena je označena dvostrukim biljegom: kao svetica ili kao vještica. Kult muškog djeteta je najžilaviji i najtipičniji primjer temeljnog principa na kome počiva patrijarhalno društvo. Produžetak loze i broja ratnika, dva su osnovna motiva za ritualan i svetački karakter najave o rođenju muškog djeteta. Božidarka Nikčević percipira taj čin kao najeksplicitniji izraz dominantno muškog principa u upravljanju društvenim procesima, koji se zadržao, u manjoj ili većoj mjeri, i do današnjih dana. Kandidatkinja smatra da krvna osveta, svojstvena i drugim tradicionalnim društvima, u Crnoj Gori XIX vijeka opredjeljuje cjelinu društvenih odnosa. Pokazuje da su francuski putopisci ovaj običaj osuđivali kao varvarski, istovremeno odajući priznanje njegovom etičkom determinizmu. Kandidatkinja zapaža da je u crnogorskom primjeru posebno aktivna uloga žene u ostvarivanju osvete.

Zbog metodološkog postupka, kandidatkinja je opise i doživljaj crnogorske žene od strane francuskih putopisaca podijelila u četiri kategorije (žena kao najvažavanija robinja, žena kao potčinjeni stub porodice, žena kao saborac i osvetnica, žena kao uzor moralnosti i vrline), koje dobijaju puni smisao, kada se posmatraju kao nedjeljivi djelovi zajedničkog mozaika.

Ukrštanjem stavova i svjedočenja putopisaca o statusu žene u Crnoj Gori, prezentiranjem sažetog historijskog presjeka uloge žene u raznim epohama i društvima, pozivanjem na savremene feminističke teorije i rodne izazove, ukazujući na ulogu obrazovanja u emancipaciji žene kroz obrazovanje i urbani razvoj društva, te analizom i povezivanjem s aktuelnim stanjem, kandidatkinja naučno problematizuje nekadašnje obrasce ponašanja u Crnoj Gori u „dodijeljivanju” uloge žene u patrijarhalnom okruženju.

Kompariranjem zvaničnih statističkih podataka o stanju bračnih zajednica i odnosu žena i muškaraca u savremenom dobu, kandidatkinja osnažuje hipotezu o nužnosti aktualizacije i objektivizacije sveukupne predstave o ženi u Crnoj Gori.

Istraživačka pitanja

Kandidatkinja polazi od pretpostavke da se narativ o ženama u djelima francuskih putopisaca u XIX vijeku često oslanjao na prvi ili površni utisak ili prosto prepisivao od drugih autora, te se tako primarno stvarala negativna i stereotipna predstava o ženi robinji, slugi ili teglećoj marvi, stavljajući u drugi plan pozitivne osobine kao što su majčinstvo, supružništvo, čast, poštenje, čestitost, hrabrost. Kandidatkinja konstatuje da su takvom utisku izvjesno pogodovale društvene okolnosti, nerazvijenost institucija i neobrazovanost stanovništva.

Božidarka Nikčević smatra da generički narativ percepcije žene ne uvažava slojevitost društvenih odnosa i dinamičku komponentu, te stoga često poprima odlike nekritičkog poštovanja tradicije ili obmanjujuće uprošćenosti. Analitičkim i objektivnim pristupom u tretiranju ove problematike, kandidatkinja uspijeva da zauzme kritički stav i ponudi evolutivno i sveobuhvatno čitanje položaja žene u crnogorskom društvu.

Na osnovu sprovedenih analiza, kandidatkinja je ustanovila da su u kolektivnoj svijesti današnjih Crnogorki i Crnogoraca i dalje prisutni određeni narativi iz prošlog vijeka, ali više kao mitološko-tradicionalistički supstrat, koji može da posluži kao opravdanje ili izgovor za omalovažavanje žena i osujećivanje njihove pune emancipacije.

Osnovna hipoteza kandidatkinje je da aktualizacijom ovog pitanja objektivizuje tumačenja uloge žene iz patrijarhalnog perioda. Božidarka Nikčević istovremeno želi da pokaže da društvena podređenost žena u Crnoj Gori, kao posljedica patrijarhalnih običaja i društveno-istorijskog konteksta nije izolovan ili usamljen slučaj, već dugotrajan proces sveukupne ženske borbe i zalaganja za ravnopravan status u društvu.

Kandidatkinja takođe polazi od stanovišta da, uprkos promjenama društvenih uslova, uslovljenih ponajprije obrazovanjem žena (ali i muškaraca!) i urbanim oblicima života, patrijarhalni relikv u odnosu muškaraca i žena u Crnoj Gori i dalje opstaje, na različitim nivoima. Stoga smatra da pojednostavljeno shvatanje narativa o ženi u francuskim i stranim putopisima iz XIX vijeka predstavlja ključni izazov u prihvatanju nove realnosti u odnosima između muškaraca i žena u savremenom crnogorskom društvu.

Zaključci i naučni doprinos

Rad „Patrijarhalno društvo i aktualizacija narativa o ženi u Crnoj Gori u djelima francuskih putopisaca iz XIX vijeka” kandidatkinje Božidarke Nikčević potvrđuje postavljene hipoteze i doprinosi kritičkom i analitičkom iščitavanju strane putopisne literature o Crnoj Gori. Božidarka Nikčević je uspjela da nametne uravnoteženiji i sveobuhvatniji pogled na percepciju Crnogorke u djelima francuskih putopisaca XIX vijeka, i poziva na kritički otklon i relativizaciji predrasuda u odnosu na naslijeđena patrijarhalna shvatanja o ulozi i statusu žene u crnogorskom društvu.

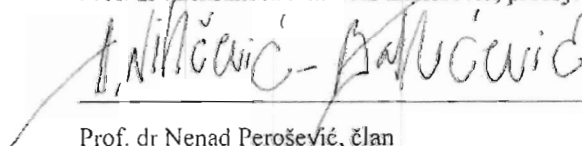
Promovišući interdisciplinarni istraživački pristup, Božidarka Nikčević dokazuje da postoji potencijal za osmišljavanje istraživačkih projekata na društveno-humanističkim naukama na našem univerzitetu.

Magistarski rad „Patrijarhalno društvo i aktualizacija narativa o ženi u Crnoj Gori u djelima francuskih putopisaca iz XIX vijeka” Božidarke Nikčević predstavlja kvalitativnu naučnu nadogradnju dosadašnjim istraživanjima iz oblasti francusko-crnogorskih kulturnih veza, i podstiče istraživačku radoznalost.

Komisija s osobitim zadovoljstvom predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati izvještaj i odobri javnu odbranu magistarskog rada kandidatkinje Božidarke Nikčević.

KOMISIJA

Prof. dr Aleksandra Nikčević Batićević, predsjednica

Prof. dr Nenad Perošević, član

Prof. dr Dragan Bogojević, mentor

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 02. 12. 2020.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VALJEDNOST
01	2492/1		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predlažem da Komisiju za odbranu magistarskog rada „Patrijarhalno društvo i aktualizacija narativa o ženi u Crnoj Gori u djelima francuskih putopisaca iz XIX vijeka” kandidatkinje Božidarke Nikčević (broj indeksa 1/16), Studijski program Francuski jezik i književnost, smjer: Nauka o književnosti, čine:

- Prof. dr Dragan Bogojević, mentor
- Prof. dr Nenad Perošević, član
- Prof. dr Aleksandra Nikčević Batrićević, predsjednica

Prof. dr Dragan Bogojević